

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КОНОТОПСЬКОЇ СТУДІЇ ТЕЛЕБАЧЕННЯ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Соколовська Евеліна,
студентка III-го року навчання
ННІ історії, права та міжнародних відносин
Сумського державного педагогічного
університету
імені А.С. Макаренка
e-mail: _evelina@ukr.net

Науковий керівник: **Михтуненко Вікторія,**
кандидат історичних наук, старший викладач,
кафедра всесвітньої історії, міжнародних
відносин
та методики навчання історичних дисциплін
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка

На сьогоднішній день телебачення є одним із провідних засобів масової інформації. Взагалі, телебачення є видатним досягненням людської діяльності, оскільки дозволяє переглядати відеоматеріали в реальному часі на відстані. Часто телебачення розглядається як форма мистецтва, але однією з його основних функцій є поширення інформації серед широкого загалу одночасно.

Розвиток телебачення в Україні є ключовим аспектом нашого життя, оскільки телевізія стала першим широким інформаційним джерелом для людства. Початок телебачення в Україні датується ХХ-тим ст., спочатку у великих містах, а потім його зону охоплення поширили на всю територію країни. Важливість регіонального телебачення полягає у вивченні історії цього медіаформату в конкретному регіоні, що дозволяє розглянути певні політичні аспекти формування телебачення, проаналізувати внесок видатних особистостей у розвиток телебачення в цьому регіоні та висвітлити історію самого регіону ширше. На сьогодні регіональне телебачення залишається популярним, оскільки завжди є ближчим до місцевих глядачів, надаючи їм інформацію про події та новини в їхньому регіоні. Актуальність такого дослідження полягає в тому, що історія регіонального телебачення є важливою складовою історії конкретного регіону, що в свою чергу формує історію всієї країни.

Українське телебачення пройшло значний шлях трансформацій: від випуску чорно-білого зображення до телемостів та трансляції у різнобарвному форматі у прямому ефірі; від регіонального мовлення до

створення загальнонаціональних мереж; від періоду радянської цензури до ери демократії та свободи слова у телевізійному ефірі [6, с. 9].

Під час формування незалежного телебачення була вкладена особлива увага у зміцнення національної свідомості. Телеканали стали важливим засобом для відтворення ідентичності, культурних цінностей та історії країни. Регіональні телекомпанії відіграли суттєву роль у відображенні місцевих аспектів та сприянні розвитку регіональної ідентичності. Регіональне телебачення завжди було важливою складовою мас-медіа й історія розвитку Конотопської студії телебачення не є виключенням.

Конотоп є містом обласного підпорядкування в Україні і виступає адміністративним і культурним центром Конотопського району. Місто розташоване у західній частині Сумської області, на перехресті залізничних магістралей [3, с. 4].

Історія міста Конотоп є багатою на події і відіграла важливу роль у історії України. Історія конотопського телебачення є захоплюючим, але водночас трагічним нарративом, який глибоко вплетений у загальний контекст розвитку вітчизняного телебачення. Ця історія тісно пов'язана з різноманітними подіями в історії України та світу, а також з видатними особистостями України та Конотопщини [5, с. 109].

Початок конотопського телебачення можна пов'язати з післявоєнним періодом. За словами Тетяни Миколаївни Голобурди, яка є незмінним директором Конотопської студії телебачення (КСТ), ідея створення кіностудії виникла у 1957–1958 рр.

У цей час, більш ніж у сорока містах СРСР, активно розбудовувалися телецентри. Конотоп також долучився до цього технічного прогресу, отримавши свій власний телецентр і телевізійну вежу. Ці інфраструктурні об'єкти діяли впродовж періоду з 1960 по 1968 рр., що свідчить про активний розвиток телекомунікаційної сфери в Конотопі.

За словами Тетяни Миколаївни Голобурди, Конотопська студія телебачення стала першою районною телестудією на території колишнього Радянського Союзу. Усе це почалося завдяки талановитим конотопським ентузіастам, зокрема першому секретарю Конотопського міського комітету КПУ Сумської області Михайлу Панасовичу Лушпі. Директорка Конотопської телестудії зауважує, що кожний етап розвитку Конотопського телебачення та Сумського дещо переплітаються. У 50-х роках у Конотопі зібралась група активних ентузіастів із запалом для телевізійної ідеї. Конотопські телеаматори створили власну телестудію, перші передачі якої почали транслюватись з 1959 р. [2].

Місцевий завод «Червоний металіст» підтримав районну студію телебачення, забезпечивши її обладнанням. Також значну роль у цьому відіграв Віктор Павлович Велитченко, який був першим секретарем партійного комітету заводу «Червоний металіст» [4, с. 56].

За словами директорки КСТ Т. М. Голобурди, на той час конотопське телебачення мало дві основні складові: технічну і редакторську. Відповідальність за технічну сторону телебачення покладалась на працівників заводу «Червоний металіст» – М. Крамаренка і Г. Козлова. М. Крамаренко, який був головним інженером телецентру, керував будівництвом телевізійної вежі висотою 110 метрів, яку можна було легко побачити з будь-якого місця Конотопа [2].

Поряд з вежею була споруджена спеціальна будівля, де розташовувався телепередавач сигналу з потужністю 1 кВт. Цей потужний передавач дозволяв жителям не лише Конотопа, а також глядачам з інших районів, зокрема Бахмацького і Буринського, переглядати трансляції Конотопської студії телебачення.

Усі трансляції, які проводилися, відбувалися у прямому ефірі, оскільки тоді не існувало можливості записувати програми заздалегідь. Студія «Кінопрокат» з Києва надсилала плівки з фільмами по областях і районах України. Ці фільми демонструвалися так: у студії за допомогою кінопроектора відтворювався фільм, який потім транслювався у прямому ефірі за допомогою кінокамери. Після перегляду фільми відправлялися до будинків культури та кінотеатрів інших районів для демонстрації глядачам.

Матвієнко М. звертає увагу на обладнання Конотопської студії телебачення, особливо підкреслює важливість камер чеського виробництва, якими була забезпечена КСТ завдяки заводу «Червоний металіст». Ці камери мали значну потужність, завдяки чому сигнали передавалися на великі відстані навколо, аналогічні тим, як це відбувається і сьогодні [4, с. 56].

Протягом певного часу Сумська і Конотопська студії телебачення функціонували паралельно. Проте керівництво київського телебачення вирішило не допустити такого розподілу ресурсів і закрило студію в Конотопі. Все обладнання було перевезено до Сум, а також було демонтовано телевізійну вежу [1, с. 137].

Перенесення обладнання відбулося за часів керівництва голови виконавчого комітету Конотопської міської ради депутатів трудящих Самка Івана Михайловича. За словами Тетяни Миколаївни Голобурди, з 1967 року телебачення в Конотопі припинило своє існування [2].

Шамардіна К. В. говорить так про ці події: «Конотопчани важко переживали знищення міського телебачення. Минуло майже чверть століття з часу закриття конотопського телецентру, поки конотопське телебачення відродилось» [5, с. 110].

У 1990 р. в місті Конотопі з'явилася приватна студія «Оріон», зареєстрована в Сумському комітеті по телебаченню та радіомовленню, яка відродила згасле у шестидесяті роки міське телебачення. Невдовзі

також з'явилася інша приватна студія – «Еталон». З часом «Оріон» припинив свою діяльність, а «Еталон» став спадкоємцем славних телевізійних традицій Конотопа.

У другій половині листопада 1991 р. за підтримки голови міськвиконкому Іванова Ю.Ф. та директора телецентру «Еталон» Кезікова А.Д., Конотопська студія телебачення відновила свою роботу за адресою вул. Богдана Хмельницького, 24. Офіційна реєстрація Конотопської студії телебачення відбулася ще 29 жовтня 1991 р. Значну роль у цьому відіграв саме Іванов Юрій Федорович, який підтримав ініціативу щодо відродження телестудії [2].

Спочатку студія мала назву МДКП «Обрій» (мале державне комунальне підприємство), але згодом, після прийняття Закону про теле-, радіоорганізації, вона була перейменована на ТРК «Конотоп», а потім на ТРК «Вежа».

За словами Голобурди Т.М., перші роки після незалежності були важкими для Конотопської студії телебачення через відсутність коштів і техніки. В наявності була лише одна відеокамера і відеомагнітофон. Згодом частину фінансових витрат брав на себе засновник, а частину студія. Студія надавала комерційні послуги підприємствам, установам та окремим громадянам у формі реклами чи оголошень. Також була можливість замовлення поздоровлень, причому ціни обговорювалися і були договірними [2].

З 24 лютого 2022 р., у зв'язку з повномасштабним вторгненням, телеканал скоротив кількість годин власних передач для трансляції марафону «Єдині новини». Основним жанровим розподілом програм телеканалу є різні категорії, включаючи мистецько-культурні, просвітницькі, дитячі, інформаційні, розважальні, аналітичні та інші програми.

На сьогоднішній день КСТ продовжує розвиватися та висвітлювати події місцевості. На даний час Конотопська студія телебачення отримала назву «Мистецько-інформаційний радіотелевізійний центр «Вежа», який включає в себе студію телебачення та Перше Конотопське Радіо на частоті 103.9 FM. У сучасний період студія значно розширила внутрішній обсяг мовлення, покращила технічну базу та перейшла на використання сучасних засобів для зйомки та монтажу програм. Таким чином, телевізійні традиції на Конотопщині не лише збереглися, але й активно розвиваються.

Висновки. Конотоп, місто з багатою історією, є не лише адміністративним центром, але й культурним серцем Конотопського району. Саме це стало поштовхом для ентузіастів заснувати Конотопську студію телебачення у 1959 р.

Конотопська студія телебачення пройшла всі етапи становлення: від свого зародження до періоду занепаду, а потім до відродження. У перші роки існування студії телебачення технічним оснащенням та загальним розвитком телевізійної студії допомагав завод «Червоний металіст», що розташований у Конотопі. Завод забезпечував студію необхідним обладнанням і сприяв її технічному розвитку.

За словами директора КСТ Тетяни Миколаївни Голобурди, важливим є той факт, що Конотопська студія телебачення стала першою районною телестудією на території колишнього Радянського Союзу.

На жаль, через нестачу фінансування Конотопську студію телебачення закрили у 1967 р., а все технічне обладнання було перевезено до міста Суми. Однак не зважаючи на цей трагічний момент в історії, КСТ не припинила свого існування: студія відродилася у 1992 р. вже в незалежній Україні та функціонує і розвивається до сьогодні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюба Д.К., Олексенко Т.М. Розвиток телебачення в місті Конотоп у ХХ–ХХІ століттях. *Перший крок у науку: Конотопські наукові студії – 2022: тези доп. I Науково-практичної інтернет-конференції молодих учених, аспірантів, студентів, учнів (20 травня 2022 р., м. Конотоп)*. Конотоп, 2022. С. 136–137.
2. Інтерв'ю з директором Конотопської студії телебачення Голобурдою Тетяною Миколаївною [вела інтерв'ю Соколовська Е.] (11.11.2023 р.)
3. Конотоп на перехресті шляхів / Ш. М. Акічев та ін. СОГО «ЦСГР «Рідний край», 2012. 16 с.
4. Матвієнко М. Історія славетного заводу. Вінниця: ТВОРИ, 2022. 359 с
5. Шамардіна К.В. Розвиток телебачення Конотопщини. *Суспільно-політичні процеси на українських землях: зб. матер. II Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Суми, 21 травня 2013 р. Суми: Сумський державний університет, 2013. С. 109–110.
6. Яковець А.В. Телевізійна журналістика: теорія і практика. К., видав. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 240 с.